

Protocol uit een kleuterklas. Thema: 'Flink of niet flink?'

Basisschool Triangel, Januari 1999, Oudste kleuters van de laatste kleuterklas, Klas Juf Lies

(W = Willy (begeleider); K = kinderen, samen of door elkaar; L = Lies (kleuterjuf))

W: weten jullie nog waar we vorige keer geëindigd waren?

K: jaaa, bij die boeven

W: en weet je nog dat we ons afvroegen of dat flink was of niet flink, braaf of niet braaf, goed of niet goed?

K: ja, centen pikken – neen, ook speelgoed – neen, ook wat heel mooi is – en dat houden ze dan voor zichzelf – en goud ook – en een schat – en ...

W: ik heb ik een verhaaltje meegebracht, niet alleen over boeven, maar we kunnen het daar straks wel terug over hebben...

Annelieze: maar boeven durven niet in ons huis want ons vake is een rijkswachter

Saartje: en bij ons ook niet want wij hebben een alarm

W: wacht, laat mij eerst het verhaaltje eens vertellen. Het verhaaltje gaat over Tonny en Kikky die van alles doen. Na het verhaaltje gaan we eerst iets afspreken, dan gaan we daarover filosoferen. We kunnen het dan misschien terug over boeven hebben. Goed?

K: Jààààà

W: Kikky en Tonny. Kikky en Tonny zijn twee kindjes die alle dagen samen spelen.

Opeens heeft Kikky een idee. Zij wil mama spelen en Tonny moet kindje spelen.

Tonny vindt het goed, zegt niets en gaat liggen als een babytje. Zo gaat het meestal, Kikky doet dan van alles: ze wast en ze kookt en ze geeft Tonny te eten, tenminste, ze doet alsof. Tonny vindt het allemaal goed. Dan heeft hij niets te doen.

Kikky en Tonny zitten bij elkaar in de klas. Kikky heeft altijd heel veel vragen: waar komen baby's vandaan? Is het koud als je geboren wordt? En, moeten mama's pampers eten als er een kindje in hun buik zit? [*algemeen gelach, vieze gezichten en geluiden*] Dat is nu eenmaal Kikky. Kikky houdt van vragen stellen. En Tonny..., die houdt zo niet van praten. Maar hij kan prima klimmen. En wat doet Kikky nog? Kikky zit altijd aan de vlechten van Suzanne te trekken. Maar Tonny die gaat liever hard rennen. Of, gekke bekken trekken. [*algemene gekke bekken kakofonie*] Tonny loopt ook graag achter de juf. Hij doet dan de juf na.

Kikky en Tonny zitten wel bij elkaar in de klas maar op school doen ze eigenlijk nooit wat samen.

Kikky en Tonny spelen alleen samen als ze thuis zijn. Soms in het huis van Tonny, en soms in het huis van Kikky.

W: Luister nu eens, ik heb iets meegebracht dat jullie ook allemaal bij hebben. Ik heb meegebracht: twee duimen. Hebben jullie dat ook allemaal bij?

K: jaa - neeeee - ik heb één duim niet bij - ik heb niks - ik ook niet [*sommigen verstoppen hun duimen in hun hand*]

W: Als jullie iets verstoppen heb je het dan niet bij?

K: neee - jaaa ...

W: als je iets niet ziet, is het er dan niet?

K: jawel - nee - ja

W: neen? Zeg eens waarom niet?

K: jawel - nee -

Saartje: zeg, ik dacht dat wij gingen filosoferen!

W: als ik dit hieronder stop [*Annelieze: hé, dat is van mij!*] is het er dan niet meer?

K: jawel - nee - jawel

W: [*dilemma: planning loslaten en hierop doorgaan of niet, ik kies het laatste*] Stop eens, we hadden gezegd dat we iets gingen afspreken na het verhaaltje. Weten jullie dat nog? We gaan iets afspreken met die duimen.

Pauline: hoe doe je dat, met duimen praten?

W: ik ga dingen zeggen over het verhaaltje en als jullie wat ik zeg braaf, flink, goed vinden, dan doen jullie zo [*duim naar boven*], en als jullie wat ik zeg niet flink vinden, dan doen we zo [*duim naar beneden*]. Iedereen begrepen?

K: jàààà

W: Probeer wel eerst eens na te denken voordat je iets doet met je duim, want ik ga daarna vragen wààrom je dat zo gedaan hebt.

W: ‘Tonny en Kikky spelen alle dagen samen.’

[*alle duimen behalve één naar boven*]

W: jij niet Saartje, kan je eens zeggen waarom niet?

Saartje: omdat ze niet samen wonen

Annelieze: dat is wél flink

W: wacht, wacht, we luisteren naar Saartje. Omdat ze niet samen wonen is het niet flink dat ze samen spelen. Annelieze zei dat het wel flink is; wil jij óók eens zeggen waarom je dat vindt.

Annelieze: als niemand mag meespelen dan is dat toch niet eerlijk

Pauline: ik vind dat goed want anders heeft niemand iemand om mee te spelen

W: ja, maar weet je nog wat Saartje gezegd heeft? Probeer dààr eens op verder te gaan. Ze wonen niet samen en daarom moeten ze ook maar niet samen spelen.

Pauline: jawel dat mag wel! ze spelen niet in hetzelfde huis misschien, soms in 't ene huis en soms in 't andere huis

Saartje: ja, en ik vind dat niet flink

Annelieze: zég Saartje

Pauline: en ik vind dat wél goed! Anders heeft niemand een vriendje

Annelieze: en gij ook niet hé

Saartje: ‘t kan toch zijn dat ze ook nog andere vriendjes hebben

Pauline: jamaar, andere vriendjes, dat zijn de enige vriendjes die ze hebben!

Annelieze: jamaar dan heeft Saartje zelf geen vriendjes

Pauline: en als ze daar dan mee mogen spelen mogen ze toch ook met hun eerste spelen zeker, da's flauw hoor. Ik vind dat gewoon niet flink.

W: oké, we gaan dit laten rusten [*al zat hier achteraf bekeken misschien meer in... Ervaring!*]. Wat vinden jullie van het volgende: ‘Kikky trekt graag aan de vlechten van andere kindjes’

K: [*alle duimen naar beneden*]

W: dat vinden we allemaal niet flink. Het volgende

Janne: ik trek gewoon aan mijn eigen haren als ik dat wil.

K: ik ook - ik ook

W: en nu: eerst goed nadenken: ‘Tonny vindt altijd alles goed.’

[*lange stilte, Saartje en Janne houden hun duim naar beneden*]

W: Dat is interessant, Saartje en Janne zeggen dat het niet flink is altijd alles goed te vinden. Tonny is een héél braaf kindje en doet altijd wat de anderen zeggen [*stommiteit van de gesprekleider; de duimen van Saartje en Janne veranderen stante pede van richting*] Ho, ho, wacht, wacht, oeioei Jullie vinden dat allemaal flink?

K: jàààà

W: oké, dat is heel goed. Het volgende: ‘Kikki heeft héél veel vragen.’

[*Anneliese, Saartje en Roosje doen hun duimen naar beneden*]

W: Anneliese, Saartje en Roosje zeggen dat het niet flink is altijd heel veel vragen te stellen. We gaan nu goed luisteren naar elkaar en eens vragen waarom ze dat zeggen. Waarom vind jij dat Annelieze?

Annelieze: als iemand aan het babbelen is en die stelt een vraag dan is die door elkaar aan het babbelen.

W: als iemand altijd vragen stelt zijn ze door elkaar aan het babbelen. We gaan dat goed onthouden. Nu Roosje

Rein: hetzelfde als Annelieze

W: en jij Saartje?

Saartje: hetzelfde als Annelieze

W: oké. Dus: er wordt hier gezegd: als altijd veel vragen gesteld worden dan begin je door elkaar te babbelen en daarom is dat niet flink. Wat vinden de anderen daarvan?

Rein: ik denk dat die het wel leuk vinden zo door elkaar te praten

Janne: ik vind dat ook leuk hoor

Thomas: ikke ook hoor

W: wie wil er eens zeggen waarom altijd veel vragen stellen flink is

Jasper: omdat je dan veel weet

Janne: en ik vind dat ge dan moe zijn en dat je dan gaat slapen [gelach]

[*Achteraf bekeken misschien niet eens zo gek. Een actief, kritisch, nieuwsgierig leven kost meer energie, inspanning. Op dat ogenblik ziet de gesprekleider dit niet en gaat daar niet op in. Zonde ...*]

W: het laatste: 'Tonny en Kikky stelen soms iets om aan andere kindjes te geven.' Flink of niet flink?

[*Duimen naar beneden, ook duimen horizontaal, bij Saartje terug een duim naar boven. Veel spontane onderlinge discussie en gewissel van positie. Men kijkt naar wat de ander doet.*]

W: stop, stop! We gaan er bij onszelf nog eens goed over nadenken en dan nog eens terug met de duimen doen: Kikky en Tonny stelen om aan andere kindjes te geven.

W: Jasper zegt dat dat goed is, leg eens uit. Geef eens 'argumenten'.

Jasper: omdat ze dan meer speelgoed hebben.

W: omdat ze dan méér speelgoed hebben.

Pauline: maar de anderen hebben dan wel minder speelgoed hé.

[*Pauline zelf houdt haar duim horizontaal*]

Pauline: dat is goed en niet goed

W: dat is interessant, wil je dat eens uitleggen?

Pauline: ja, stelen mag niet maar als je het dan aan andere kindjes geeft dan is het eigenlijk wel goed, maar als je 't steelt is het eigenlijk niet goed...

Saartje: en nu beginnen we aan 't volgende

W: nee nee! We gaan eens bij dit probleempje blijven en als we het grondig onderzocht hebben stoppen we voor deze week. Jasper had gezegd: dan hebben die kindjes meer speelgoed. Pauline zegt: stelen eigenlijk niet, maar aan anderen geven eigenlijk wel!? Hoe zit het nu?

Rein: ik weet het! ... zoals Jasper zei!

L: en hoe zei hij dat?

Rein: eeu, ik weet het niet meer, een beetje nadenken...

Saartje: omdat ze dan meer speelgoed hebben

Rein: ah ja, dat was het

L: en waarom vind jij dat?

Rein: omdat stelen eigenlijk heel goed is

Pauline: stélen! Is dat goed!? [verontwaardigd]

Jasper: centen stelen is niet lief

L: centen stelen is niet lief - en speelgoed wel?

Jasper: ja, als je 't altijd aan andere kindjes geeft wel

Pauline: neen, want misschien is het wel lievelingsspeelgoed en dan moet je heel hard huilen

W: laat ons eens terugkomen naar hetgeen Pauline gezegd heeft. Stélen is niet goed maar géven wel. Is dat altijd zo of is dat soms wel en soms niet. Bijvoorbeeld, als je nu iets steelt om aan andere dieven te geven. Hoe is 't dan? zo, zo of zo [*duim*]

K: zóóó [*naar beneden*]

W: kan je een voorbeeld geven zodat het naar boven is?

Pauline: als ze 't teruggeven dan is 't naar boven, maar ... dat is feitelijk dan 't zelfde hé!?!]

W: en stel nu eens dat ze iets zouden stelen om aan arme mensen te geven?

Lucas: dat is heel goed want anders hebben die arme mensen bijna niets

Pauline: maar eigenlijk mag je niet stelen hé

W: mag je iets slechts doen om iets goeds te doen?

K: ...!?!?...

[*Jef zet zich zoals de denker van Rodin*]

Rein: dat is wel moeilijk hoor!

Thomas: da's moeilijk zeg...

[*gelach met de mimiek van Jef*]

Annelieze: zeg, met al dat gebabbel kan ik niet veel niet meer nadenken

W: zullen we ...

K: [*door elkaar*] ik vind dat goed / ik vind dat heéél... / ik vind dat niet goed / ik vind dat wel goed / ik vind naar boven én naar beneden / ...

W: we zullen onthouden wat we besproken hebben en daar misschien later eens op terugkomen...